

Aan de gemeenteraad

Datum : 3 maart 2026
Zaaknummer : 4953776
Contactpersoon : Renate Kieftenbelt
Telefoonnummer : 026 3775616

Onderwerp: Aanpassing gemeenschappelijke regeling Regionaal Historisch Centrum 'Gelders Archief'

Geachte voorzitter en leden,

Wij stellen u voor kennis te nemen van de brief van het Gelders Archief van 22 december 2025 als reactie op uw zienswijze (zie bijlage).

Inleiding

Op 11 april 2025 heeft het Gelders Archief een ontwerp wijzigingsbesluit en concepttekst voor een gewijzigde gemeenschappelijke regeling Regionaal Historisch Centrum 'Gelders Archief' (2025) aan u en aan de andere partners in de gemeenschappelijke regeling voorgelegd. Deze wijzigingen waren nodig als gevolg van aanpassingen in de Wet gemeenschappelijke regelingen (1 juli 2022). Hierop heeft u op 11 juni besloten uw [zienswijze](#) te geven. In deze zienswijze gaf u aan geen inhoudelijke veranderingen nodig te achten, maar heeft u de wens uitgesproken nadrukkelijk in gesprek te willen blijven over artikel 35 A lid 4 van de voorgelegde concepttekst van de gemeenschappelijke regeling. Dit artikel gaat over de afspraken bij de uittreding. Hierin zijn de gevolgen van het bestuursconvenant tussen de regionaal historische centra en het Rijk verwerkt. Deze gaan vooral over de toekomstige financiële zekerheden van de gemeenschappelijke regeling, na uittreding van het Rijk. Ook de invoering van de nieuwe Archiefwet heeft invloed op de inhoud van de gemeenschappelijke regeling. De nieuwe Archiefwet ligt ter behandeling voor in de Eerste Kamer; de verwachte ingangsdatum is 1 januari 2027.

Aanpassing gemeenschappelijke regeling Regionaal Historisch Centrum 'Gelders Archief'

In 2025 zijn wij nadrukkelijk met het Gelders Archief in gesprek gebleven over de inhoud van artikel 35 A lid 4. Wij hebben aangegeven dat het artikel in die vorm vooral financiële risico's zou opleveren voor de overige deelnemers op het moment dat het Rijk uit de gemeenschappelijke regeling zou treden. Het artikel bood weinig houvast over welke financiële bijdrage het Rijk nog zou leveren; dit was inhoudelijk niet uitgebreid beschreven. Welke kosten zou het Rijk nog vergoeden en welke niet? Wij hebben het Gelders Archief tussentijds geadviseerd extern juridisch advies in te winnen; dit advies nam zij ter harte.

Financiën

Datum: 3 maart 2026
Zaaknummer: 4953776
Pagina: 2

Na de uittreding zal het Rijk de financiële bijdrage voorzetten in de vorm van een SPUK (Specifieke Uitkering). De hoogte van deze SPUK wordt door het Rijk (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) bepaald. Deze uitkering is ook gekoppeld aan de gedelegeerde taken die het Gelders Archief namens het Rijk uitvoert. Als deze taakdelegatie stopt, betekent dit ook het einde van de SPUK. Ook heeft het Gelders Archief als enige regionaal historisch centrum een eigen pand, waarvan het Rijk een groot deel van de financiering (hypotheeklasten) op zich neemt. Op het moment van beëindiging van de SPUK zou ook deze financiering wegvallen en zou het Rijk ook aanspraak kunnen maken op de stille reserve (de overwaarde) in het pand. Het bestuur van het Gelders Archief heeft langdurig gesproken met het Rijk. Deze gesprekken hebben tot eind vorig jaar geduurd. Uiteindelijk zijn door het Rijk voldoende financiële garanties afgegeven, waardoor deze risico's aanzienlijk werden verminderd. De financiering van het pand en daarmee het behoud ervan, is ook van belang aangezien het pand in het te ontwikkelen Rijnpark gebied ligt.

Consequenties

De afspraken die met het Rijk voor de toekomst zijn gemaakt, zullen in de nieuwe gemeenschappelijke regeling verwerkt moeten worden. De uittreding van het Rijk zal nu nog onder de oude voorwaarden van de huidige gemeenschappelijke regeling gebeuren (2016). Ook zullen de wijzigingen als gevolg van de Wet gemeenschappelijke regelingen en de nieuwe Archiefwet in de nieuwe gemeenschappelijke regeling een plaats moeten krijgen. Hierdoor zal het algemeen bestuur van Gelders Archief voor de aangeboden gemeenschappelijke regeling 2025 geen instemmingsbesluit meer vragen en zal zij in 2026 een nieuwe procedure opstarten voor een nieuwe gemeenschappelijke regeling.

Uitvoering

Voor het opstarten van de nieuwe procedure heeft het Gelders Archief bijgaande planning opgesteld:

	Streefdatum	Stap
1	1 april 2026	Start zienswijze bij de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten. (tot 8 weken). Wegens de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2026 is het advies om de zienswijze op te starten op 1 april 2026, wanneer de nieuwe gemeenteraad geïnstalleerd is en het huidige college nog inlichtingen kan verschaffen.
2	1 juni 2026	Einde zienswijzeperiode; de raad moet haar zienswijze hebben gegeven.
3	1 september 2026	Start verkrijgen toestemming door de gemeenteraden (tot 13 weken). Wegens het zomerreces is het advies om de aanvraag van de toestemming op te starten op de eerste dag na het zomerreces.
4	1 december 2026	Einde verkrijgen toestemming door de gemeenteraden.
5	Medio december 2026	(Datum) publicatie gewijzigde regeling door het college aan de gemeenschappelijke regeling
6	1 januari 2027	Inwerkingtreding gewijzigde gemeenschappelijke regeling; harde deadline

Datum: 3 maart 2026
Zaaknummer: 4953776
Pagina: 3

Communicatie

Conform de planning zullen wij in april bij u terugkomen met een verzoek een zienswijze te geven op de aanpassingen van de gemeenschappelijke regeling Regionaal Historisch Centrum 'Gelders Archief'.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Arnhem,
de secretaris, de burgemeester,

P. Sennema

A. Marcouch

Bijlage(n)

- Brief van het Gelders Archief d.d. 22 december 2025